

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 441/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] zastúpených BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. TO-10D/349/2018-246 z 19. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. februára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie vecí súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľky navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľiek je tvrdenie, že došlo k porušeniu nimi v bode 1 tohto uznesenia označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, keď v rozpore s § 72 ods. 1 písm. c) Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) nepredložil vec na rozhodnutie o odvolaní funkčne príslušnému Krajskému súdu v Nitre a namiesto toho sám rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu vydané prostredníctvom notára ako súdneho komisára č. k. TO-10D/349/2018-213 z 12. júla 2023 potvrdil. Uznesením z 12. júla 2023 okresný súd I. určil všeobecnú hodnotu majetku poručiteľky, výšku dlhov poručiteľky a čistú hodnotu dedičstva, II. vyporiadal dedičstvo, keďže nedošlo k dohode dedičov o vyporiadaní dedičstva, III. určil notárovi ako súdnemu komisárovi odmenu a náhradu hotových výdavkov a IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov – dedičov nemá nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľky sú toho názoru, že

uznesenie notárky z 12. júla 2023 je uznesením o dedičstve podľa § 203 ods. 1 písm. e) CMP, a preto s poukazom na § 72 ods. 1 písm. c) a § 72 ods. 2 CMP súd prvej inštancie nie je oprávnený uznesenie o dedičstve potvrdiť, ale môže ho, ak dospeje k záveru, že odvolanie je dôvodné, iba zmeniť alebo zrušiť a vec vrátiť notárovi na ďalšie konanie. Inak, ak dospeje k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, predloží odvolanie proti uzneseniu o dedičstve na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Okresný súd tak konal v rozpore s ústavným imperatívom ustanoveným v čl. 2 ods. 2 ústavy. Sťažovateľky namietajú aj nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia s tým, že ak bol okresný súd toho názoru, že je funkčne príslušným súdom na konanie o odvolaní, takéto úvahy z napadnutého rozhodnutia nevyplývajú.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľiek ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“, m. m. III. ÚS 149/04).

4. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom.

5. Ústavný súd vlastnou činnosťou od okresného súdu zistil, že vo veci sťažovateľiek rozhodol krajský súd ako odvolací súd uznesením č. k. 26CoD/3/2024-285 z 30. apríla 2024 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. TO-10D/349/2018-213 z 12. júla 2023 v napadnutej časti potvrdil a napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. TO-10D/349/2018-246 z 19. januára 2024 zrušil a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 15) krajský súd, citujúc § 72 ods. 1 písm. c) a § 72 ods. 2 CMP, uviedol, že ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie dôvodné nie je, musí vec predložiť odvolaciemu súdu v zmysle § 72 ods. 1 CMP, pričom nedodržaním uvedeného zákonného postupu nastala situácia, že o odvolaní rozhodoval pôvodne funkčne nepríslušný súd, čím bolo porušené právo účastníkov na spravodlivý proces vrátane práva na zákonného sudcu. Z tohto dôvodu krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b), d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 380 ods. 2 CSP zrušil a sám rozhodol o odvolaní sťažovateľiek. Rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 10. júla 2024.

6. Oprávnením, ale aj povinnosťou krajského súdu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu bolo v prípade zistenia zásahu do základných práv sťažovateľiek týmto základným právam poskytnúť primeranú ochranu, čo sa v danej veci aj stalo, keď krajský súd napadnuté uznesenie

okresného súdu zrušil ako prijaté funkčne nepríslušným súdom, konštatujúc jeho nezákonný postup a porušenie práva sťažovateľiek na spravodlivý proces vrátane práva na zákonného sudcu, a zároveň sám ako funkčne príslušný súd podrobil uznesenie notára z 12. júla 2023 v jeho napadnutej časti vecnému prieskumu.

7. Vychádzajúc z uvedeného zisteného skutkového stavu, bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľiek vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu